

NATALIA SZKOP

Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu
Wydział Zamiejscowy w Chorzowie
e-mail: natalia.szkop@chorzow.merito.pl

ChatGPT 3.5 jako narzędzie wspomagające tworzenie konspektów lekcji języka angielskiego wśród dorosłych uczniów

Streszczenie. Artykuł analizuje potencjał ChatGPT 3.5 jako narzędzia wspierającego proces tworzenia konspektów lekcji języka angielskiego dla dorosłych. Badanie skupia się na generowaniu dwóch konspektów na poziomie zaawansowanym (B2) za pomocą wspomnianego modelu językowego oraz ocenia ich zgodność z kluczowymi elementami dobrego konspektu lekcyjnego, takimi jak przedstawione przez Hannę Komorowską i Jeremiego Hamera. Jak pokazują wyniki badania, pierwszy konspekt cechuje się szczegółowością, jednak brakuje w nim adekwatnych metod oceny postępów uczniów oraz analizy potencjalnych problemów. Z kolei drugi konspekt, mimo pewnych zalet, wykazuje istotne braki, takie jak nieprecyzyjne określenie celów lekcji i brak szczegółowego opisu zadań oraz materiałów dydaktycznych. Jak wynika z przeprowadzonego badania, istnieje możliwość wykorzystania narzędzia ChatGPT 3.5 do wspierania procesu tworzenia konspektów lekcyjnych, jednak w celu zapewnienia wysokiej jakości materiałów dydaktycznych konieczne jest dokładne formułowanie promptów i weryfikacja generowanych treści.

Słowa kluczowe: konspekt lekcji, ChatGPT 3.5, model językowy

<https://doi.org/10.58683/dnswsb.1985>

1. Wstęp

Współcześnie coraz częściej zauważa się kluczową rolę narzędzi technologicznych w procesie nauczania i uczenia się. Wśród tych nowoczesnych rozwiązań ChatGPT 3.5, będący zaawansowanym modelem językowym opartym na sztucznej inteligencji, wyłonił się jako potencjalnie wartościowe wsparcie dla nauczycieli języka angielskiego w tworzeniu konspektów lekcji przeznaczonych dla dorosłych uczniów. Niniejszy artykuł ma na celu pogłębienie zrozumienia roli, jaką może odegrać ChatGPT 3.5 jako narzędzie wspierające nauczanie języka angielskiego, oraz prezentację wyników krótkiego badania dotyczącego wykorzystania tego

zaawansowanego modelu językowego w procesie tworzenia konspektów lekcji języka angielskiego dla dorosłych.

2. Konspekt lekcji w ujęciu glottodydaktycznym

Konspekt lekcji to szczegółowy plan, który obejmuje cele, treści, metody i środki dydaktyczne wykorzystywane podczas lekcji (Komorowska, 2011). Konspekt powinien uwzględniać różne etapy lekcji, takie jak wprowadzenie, rozwinięcie i zakończenie, oraz konkretne zadania dla uczniów, co umożliwi nauczycielowi systematyczne i skuteczne prowadzenie zajęć. Autorka podkreśla, że poprawny, przemyślany konspekt lekcji powinien posiadać następujące cechy:

1. Cel lekcji, czyli precyzyjnie sformułowany zakres wiedzy i umiejętności, które uczniowie mają przyswoić i osiągnąć w trakcie zajęć. Według Hanny Komorowskiej cel lekcji obejmuje również postawy, które uczniowie mają kształtować.
2. Dokładny opis zadań, który wskaże uczniom, co mają wykonać w trakcie zajęć, aby zrealizować wyznaczony cel.
3. Metody nauczania, które są wybrane w przemyślany sposób, aby zapewnić skuteczne osiągnięcie celu lekcji i uwzględnić zróżnicowane potrzeby uczniów.
4. Środki dydaktyczne, czyli zaplanowanie wykorzystania różnorodnych materiałów dydaktycznych i narzędzi edukacyjnych w celu urozmaicenia procesu nauczania i ułatwienia przyswajania wiedzy przez uczniów.
5. Opis organizacji czasu pracy, czyli uwzględnienie czasu poświęconego na każde zadanie i część lekcji, aby zapewnić efektywny przebieg zajęć.
6. Ocenianie polegające na miarodajnym sprawdzaniu postępów uczniów, które będą adekwatne do celów i treści lekcji.
7. Dostosowanie do potrzeb, czyli elastyczność w podejściu do realizacji planu lekcji, która pozwala na dostosowanie się do indywidualnych potrzeb i reakcji uczniów, co sprzyja efektywnemu procesowi nauczania.
8. Interakcję, to znaczy zachęcanie do aktywnego współdziałania uczniów oraz uczniów i nauczyciela.
9. Refleksję, czyli analizę przebiegu lekcji po jej zakończeniu.

Jeremy Harmer (1983) twierdzi, iż dobry konspekt lekcji powinien zawierać również potencjalne problemy, z jakimi mogą zmagać się uczniowie, i ich rozwiązania. Harmer podkreśla, że przewidując trudności, nauczyciel może lepiej

przygotować się do wsparcia uczniów w pokonywaniu tych przeszkód, co prowadzi do bardziej efektywnego nauczania. Uwzględnienie potencjalnych problemów w konspekcie pozwala na zaplanowanie odpowiednich strategii i zasobów dydaktycznych, które mogą być niezbędne w trudniejszych momentach lekcji. Dzięki temu nauczyciel może reagować na bieżąco, dostosowując swoje metody do aktualnych potrzeb uczniów. Według autora odpowiednio przemyślany konspekt lekcji wpasowuje się idealnie w sylabus oraz sekwencje lekcji. Zapewnia to spójność w przekazywaniu i realizowaniu materiału. Jak pisze Jeremy Harmer, optymalnie zorganizowany konspekt pozwala na płynne przejście pomiędzy poszczególnymi tematami, umożliwiając uczniom lepsze zrozumienie i przyswojenie materiału.

3. Etapy badania

W badaniu wykorzystano ChatGPT 3.5, tj. model sztucznej inteligencji (ang. *artificial intelligence*, AI) oparty na technologii Generative Pre-Trained Transformer 3 (GPT-3), który stanowił jeden z pierwszych dużych modeli językowych opracowanych przez OpenAI. Jego funkcje obejmują generowanie tekstu, odpowiadanie na pytania, czatowanie, tłumaczenie języków i inne zastosowania w zakresie przetwarzania języka naturalnego (Machura, 2023).

Celem badania było sprawdzenie, jak model językowy poradzi sobie ze stworzeniem dwóch konspektów lekcji języka angielskiego dla dorosłych, a następnie porównanie ich cech z cechami dobrego konspektu według H. Komorowskiej oraz J. Harmera. Postawiona została następująca hipoteza badawcza:

ChatGPT 3.5 nie może być uznany za wiarygodne narzędzie i źródło tworzenia konspektu lekcji języka angielskiego.

Ponadto autorka uznała za cel znalezienie odpowiedzi na poniższe pytania badawcze:

1. Czy ChatGPT 3.5 potrafi stworzyć konspekt lekcji języka angielskiego na podany temat?
2. Czy stworzony przez ChatGPT 3.5 konspekt jest zgodny z cechami dobrego konspektu według H. Komorowskiej oraz J. Harmera?
3. Jakie są korzyści związane z wykorzystaniem ChatGPT 3.5 do tworzenia konspektów lekcji języka angielskiego?
4. Jakie są zagrożenia związane z wykorzystaniem ChatGPT 3.5 do tworzenia konspektów lekcji języka angielskiego?

Badanie polegało na wygenerowaniu dwóch konspektów lekcji języka angielskiego dla dorosłych na poziomie B2 za pomocą modelu językowego o nazwie ChatGPT 3.5. W tym celu jako wytycznej do tworzenia konspektów użyto promptu w języku angielskim. Oto treść instrukcji:

Create a lesson plan for a 60-minute-long English lesson for adults at B2 level of proficiency on the topic of green marketing in business.

Oba konspekty wygenerowano podczas dwóch podejść, z dziesięciominutowym odstępem czasowym, przy użyciu tej samej instrukcji. Następnie konspekty lekcji zostały poddane analizie pod kątem cech dobrego konspektu, w oparciu o teorię H. Komorowskiej oraz J. Harmera.

4. Wyniki badań

Model językowy ChatGPT 3.5 wygenerował dwa różne konspekty lekcji języka angielskiego. Na wstępie warto zaznaczyć, że pierwszy z nich okazał się bardziej szczegółowy, podczas gdy drugi stanowił raczej ogólny zarys, szkic. Poniżej przedstawiono konspekty lekcji wraz z ich szczegółową analizą.

Analiza pierwszego z omawianych konspektów lekcji wskazała, iż zawiera on wiele cech zgodnych z zaleceniami J. Harmera oraz H. Komorowskiej, np.:

- ▶ klarowne cele lekcji,
- ▶ dokładny opis zadań,
- ▶ opis organizacji pracy i rozplanowanie czasowe,
- ▶ różnorodne strategie angażujące uczniów,
- ▶ listę potrzebnych materiałów dydaktycznych,
- ▶ interakcję,
- ▶ czas na feedback i refleksję,
- ▶ spójność,
- ▶ dostosowanie do potrzeb uczniów.

Niestety, omawiany konspekt nie jest doskonały. Wykazuje on pewne braki, takie jak brak określenia miarodajnych metod oceny postępów uczniów oraz identyfikacji potencjalnych problemów, z jakimi mogą się zmagać uczniowie. Niedostatki te mogą utrudnić ocenę oraz monitorowanie postępów uczniów, a także zakłócić płynny przebieg zajęć, gdy nauczyciel nie jest przygotowany na przewidywanie i rozwiązywanie ewentualnych problemów. W konsekwencji proces

dydaktyczny może okazać się mniej efektywny, nie dość umiejętny i rzetelny. Po analizie konspektu nr 1 można wnioskować, iż mimo pewnych niedociągnięć jest to poprawny konspekt lekcji, zgodny z większością założeń autorów.

Lesson title: Exploring Green Marketing in Business

Objective:

- To understand the concept of green marketing and its significance in modern business practices.
- To explore strategies and examples of successful green marketing campaigns.
- To discuss the potential benefits and challenges of implementing green marketing initiatives.

Materials needed:

- Slide presentation
- Articles or case studies on green marketing campaigns
- Whiteboard or virtual whiteboard

Lesson Outline:

1. Introduction (5 minutes)

- Greet the students and introduce the topic of the lesson: green marketing in business.
- Discuss the importance of environmental sustainability in contemporary business practices.
- Provide an overview of what will be covered during the lesson.

2. Understanding Green Marketing (15 minutes)

- Define green marketing and explain its core principles.
- Discuss the significance of green marketing in addressing environmental concerns and meeting consumer demand.
- Present examples of green marketing campaigns from different industries.

3. Strategies for Green Marketing (20 minutes)

- Explore various strategies and tactics used in green marketing, such as product labeling, eco-friendly packaging, and cause-related marketing.
- Discuss how companies can integrate sustainability into their marketing communications and brand identity.
- Analyze case studies of successful green marketing campaigns and their impact on consumer perception and brand loyalty.

4. Benefits and Challenges (15 minutes)

- Discuss the potential benefits of implementing green marketing initiatives, including improved brand reputation, increased customer loyalty, and access to new markets.
- Identify challenges and obstacles that businesses may face when adopting green marketing practices, such as higher production costs and greenwashing accusations.
- Encourage students to share their thoughts and experiences related to green marketing in their own contexts.

5. Conclusions and Reflection (5 minutes)

- Summarize the key points covered during the lesson.
- Invite students to reflect on what they have learned and how they can apply it in their professional lives.
- Provide additional resources for further reading or research on green marketing.

Homework Assignment:

- Ask students to research and analyze a green marketing campaign of their choice and prepare a short presentation or written report highlighting its strategies, impact, and effectiveness.

Feedback:

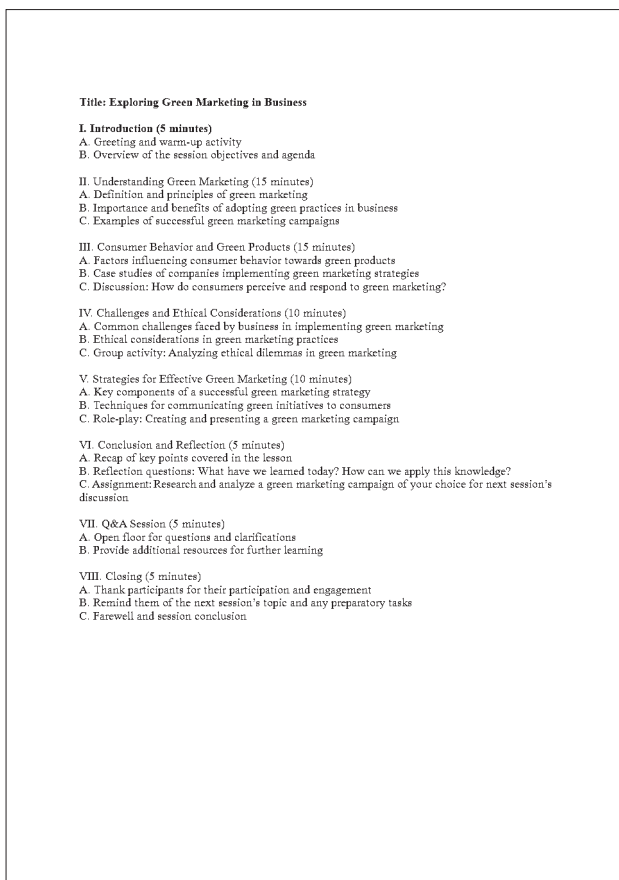
- Encourage students to provide feedback on the lesson content, structure, and delivery to help improve future lessons.

Note: Throughout the lesson, incorporate interactive activities such as discussions, polls, and group exercises to engage students and promote active learning. Adjust the pace and level of difficulty of the lesson according to the proficiency and interests of the students.

Rys. 1. Konspekt nr 1 wygenerowany przez ChatGPT 3.5.
Źródło: Opracowanie własne

Analiza drugiego z omawianych konspektów lekcji wskazała, iż zawiera on znacząco mniej cech zgodnych z zaleceniami J. Harmera oraz H. Komorowskiej, takich jak np.:

- ▶ rozplanowanie czasowe,
- ▶ różnorodne strategie angażujące uczniów,
- ▶ czas na feedback i refleksję,
- ▶ spójność,
- ▶ interakcję.

Rys. 2. Konspekt nr 2 wygenerowany przez ChatGPT 3.5.

Źródło: Opracowanie własne

Jak się okazało, konspekt nr 2 posiada pewne niedociągnięcia tj.:

- ▶ brak klarownych celów lekcji,
- ▶ brak dokładnego opisu zadań,
- ▶ brak listy potrzebnych materiałów dydaktycznych,
- ▶ brak dostosowania do potrzeb uczniów.

Po analizie tekstu można stwierdzić, iż omawiany konspekt wykazuje znaczne braki w podstawowych założeniach tworzenia konspektu lekcji i nie może być uznany za poprawny zgodnie z wytycznymi autorów.

Podsumowując, pominięcie celów lekcji jest uznane w tym przypadku za poważny błąd. Za każdą aktywnością musi bowiem kryć się cel jej zastosowania. Bez sprecyzowanego celu trudno jest określić skuteczność działań podejmowanych

przez nauczyciela oraz ich wpływ na proces uczenia się. Dodatkowo przebieg lekcji powinien być przemyślany i zaplanowany, wraz z czasem jego trwania. Kluczowe jest także zaplanowanie zakończenia, które powinno stanowić pewnego rodzaju pomost do kolejnych zajęć, co pozwoli na logiczne domknięcie danego tematu. Rekomenduje się, aby konspekt lekcji uwzględniał dotychczasową wiedzę i umiejętności uczniów, aby ćwiczenia proponowane w ramach zajęć w pewien sposób je nadbudowywały. Brak dokładnego opisu zadań oraz listy potrzebnych materiałów dydaktycznych ogranicza przydatność i celowość konspektu, co czyni go mało wartościową pomocą dla nauczyciela.

5. Wady i zalety ChatGPT 3.5

Biorąc pod uwagę analizę obu konspektów, można stwierdzić, że ChatGPT 3.5 jest w stanie stworzyć konspekt lekcji języka angielskiego dla dorosłych. Aby jednak otrzymać poprawny i wartościowy konspekt, należy odpowiednio zredagować prompt. Wiele cech konspektów wygenerowanych przez model językowy pokrywa się z założeniami Hanny Komorowskiej oraz Jeremy'ego Harmera. Należy jednak pamiętać, że preferowana jest weryfikacja wygenerowanego tekstu przez dydaktyka. Warto zauważyć, że model językowy generuje różne teksty przy każdej próbie, co oznacza, że treści te mogą się znacząco różnić. Autorka artykułu wyznaczyła też potencjalne wady i zalety użycia modelu językowego jako narzędzia wspierającego tworzenie konspektów lekcji języka angielskiego dla dorosłych (zob. tab. 1 oraz tab. 2).

Tabela 1. Zalety wykorzystania modelu językowego do tworzenia konspektu lekcji.

Zaleta	Wyjaśnienie
Generowanie treści	Generowanie treści do konspektu z uwzględnieniem różnorodnych pomysłów na tematy lekcji, przykładów zdań, słownictwa czy pytań do dyskusji
Wsparcie dla kreatywności	Pomoc w stymulowaniu kreatywności nauczycieli i wprowadzaniu innowacyjnych elementów do konspektów lekcji
Szybkość i efektywność	Generowanie treści bardzo szybko, co znacząco przyspiesza proces tworzenia konspektów lekcji
Dostępność 24/7	Dostępność online oraz działanie przez całą dobę; darmowa wersja 3.5 modelu językowego oraz wersja demo 4.0

Źródło: Opracowanie własne

Autorka artykułu wzięła sobie za cel przedstawienie potencjalnych wad zastosowania tego modelu językowego. Poniższa tabela przedstawia potencjalne zagrożenia użycia modelu językowego o nazwie ChatGPT 3.5.

Tabela 2. Wady wykorzystania modelu językowego do tworzenia konspektu lekcji.

Wada	Wyjaśnienie
Brak kontekstu edukacyjnego	Generowanie treści na podstawie ogólnych wzorców językowych; możliwe pominięcie kontekstu edukacyjnego, potrzeby uczniów czy celów lekcji
Nieścisłości i niepoprawności	Generowanie treści zawierających nieścisłości lub niepoprawności językowe; konieczność sprawdzania wygenerowanych treści przed ich wykorzystaniem w konspekcie lekcji
Ograniczenia w personalizacji	Ograniczenia w personalizacji konspektów lekcji dla uczniów o różnym poziomie zaawansowania czy zróżnicowanych potrzebach

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując, korzystanie z modelu językowego przy tworzeniu konspektów lekcji jest wartościowe, jednak należy poddać jego wytwory sprawdzeniu i kontroli. ChatGPT 3.5 przyspiesza proces tworzenia konspektu, co umożliwia nauczycielom zaoszczędzenie czasu. Dodatkowo wspomaga kreatywność nauczyciela, dostarczając inspiracji i sugestii do wprowadzenia innowacyjnych elementów do konspektów lekcji. Przy odpowiednim użyciu promptu model językowy może udoskonalać swoje odpowiedzi (instrukcja powinna być jak najbardziej konkretna). Co więcej, dzięki precyzyjnemu formułowaniu promptów nauczyciele mogą skutecznie poprawić jakość generowanych treści, co zwiększa użyteczność modelu w procesie tworzenia konspektów lekcji. Jednakże, mimo wsparcia, nadal istotne jest zachowanie zdrowego sceptycyzmu i dokładna weryfikacja gotowych materiałów przed ich zastosowaniem w praktyce dydaktycznej.

6. Wnioski końcowe

Analiza wyników badania pozwoliła na sformułowanie kilku istotnych wniosków dotyczących użycia modelu językowego ChatGPT 3.5 w procesie tworzenia konspektów lekcji języka angielskiego dla dorosłych. Powyższe badanie wykazało, iż model ten jest w stanie wygenerować konspekty lekcji, które częściowo spełniają kryteria określone przez Hannę Komorowską i Jeremy'ego Harmera. Jakość zaproponowanych przez ChatGPT 3.5 konspektów nie jest jednak zadawalająca i wymaga weryfikacji oraz korekty ze strony nauczyciela.

Pierwszy z badanych konspektów wykazał większą zgodność z teoretycznymi wytycznymi dotyczącymi skutecznego planowania lekcji. Zawierał jasne cele, szczegółowy opis zadań, harmonogram oraz interakcję. Z kolei drugi konspekt był bardziej ogólny i brakowało w nim niektórych kluczowych elementów, takich jak określenie celów lekcji, szczegółowe zadania czy lista materiałów dydaktycznych.

Te różnice sugerują pewną losowość w generowanych wynikach, co może stanowić wyzwanie dla nauczycieli korzystających z modelu AI.

Z badania płynie wniosek, że ChatGPT 3.5 może być użytecznym narzędziem wspierającym proces dydaktyczny, jednak jego zastosowanie powinno być traktowane jako pomocnicze, a nie zastępcze. Kluczowym elementem pracy z tym modelem językowym jest umiejętność formułowania promptów, które mają wpływ na jakość uzyskanych wyników. Model językowy może być źródłem inspiracji, dostarczać pomysłów na zajęcia oraz wspierać nauczycieli w organizacji procesu nauczania, ale jego wytwory wymagają weryfikacji i krytycznego podejścia, aby dostosować konspekt do wymagań edukacyjnych. ChatGPT 3.5 nie zastąpi doświadczenia i wiedzy nauczyciela, lecz może być wartościowym wsparciem w planowaniu efektywnych zajęć dydaktycznych. Kluczowe jest zatem świadome i odpowiedzialne korzystanie z technologii, co umożliwi optymalne wykorzystanie jej potencjału w edukacji językowej.

Bibliografia

- Harmer, J. (1983). *The Practice of English Language Teaching. Fourth edition.* Pearson.
Komorowska, H. (2011). *Metodyka nauczania języków obcych.* Fraszka Edukacyjna.
Machura, M. (2023). *ChatGPT w szkole. Szanse i zagrożenia.* Ministerstwo Edukacji i Nauki.

ChatGPT 3.5 as a Tool for Supporting the Creation of English Lesson Plans for Adult Learners

Abstract. The article examines the potential of ChatGPT 3.5 as a tool supporting the process of creating lesson plans for adult English language learners. The study focuses on generating two advanced-level (B2) lesson plans using this language model and evaluates their conformity with key elements of a good lesson plan as presented by Hanna Komorowska and Jeremy Harmer. As indicated by the study results, the first lesson plan is detailed; however, it lacks adequate methods for assessing student progress and analyzing potential problems. On the other hand, the second lesson plan, despite some advantages, exhibits significant deficiencies such as imprecise definition of lesson objectives and lack of detailed task descriptions and teaching materials. The conclusion drawn from the study is the potential utility of ChatGPT 3.5 in supporting the creation of lesson plans; nonetheless, it highlights the necessity for precise formulation of prompts and verification of generated content by teachers to ensure high-quality educational materials.

Keywords: lesson plan, ChatGPT 3.5, language model

